

Samen
Groeien
FESTIVAL

Meertalig opgroeien

Tine Rommens
Federica Portaluri
Bart De Nil
Hester Hulpia

EXPOO

Vlaanderen
is kansrijk opgroeien

Meertalig opgroeien: Inzichten, tools en inspiratie vanuit onderzoek en praktijk

Hoe kan een lokaal netwerk meertalige gezinnen en kinderen ondersteunen?

Expoo-congres
3/12/2021

Wie zijn we?

iedereenleest.

Kind & Gezin

 | vbjk
Vernieuwing in de
Basisvoorzieningen
voor Jonge Kinderen

Bart

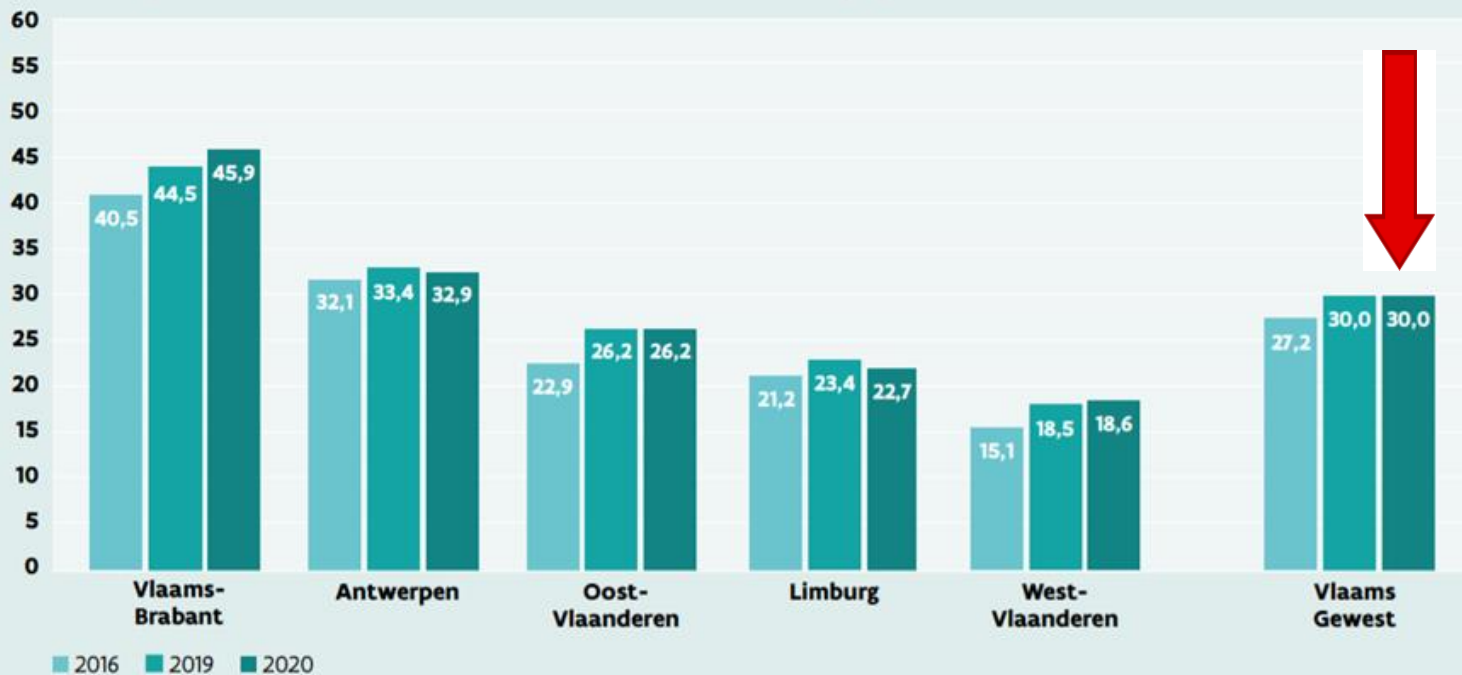
Federica
&
Tine

Hester

Om te starten...

Hoeveel % van de kinderen geboren in 2020 in het Vlaams Gewest, spreekt voornamelijk een andere taal dan Nederlands met de mama?

2.12 Borelingen van wie de taal moeder-kind niet het Nederlands is per provincie ⁽¹⁾

2.12 Borelingen van wie de taal die de moeder met het kind spreekt niet het Nederlands is - per provincie (percentage)

Bron: *Mirage - registratiesysteem Kind en Gezin*

(1) Het gaat voor alle duidelijkheid om percentages t.o.v. de groep kinderen waarvan de taal tussen moeder en kind geregistreerd kon worden. In 2020 ging het om 98,6% van de geboortepopulatie

Wat zijn de meeste gesproken talen?...

2.11 Borelingen naar taal moeder-kind ⁽¹⁾

	2016	2017	2018	2019	2020
Nederlands	72,8	71,3	71,0	70,0	70,0
Frans	5,6	5,7	5,8	5,9	6,4
Arabisch	4,1	4,3	4,5	4,3	4,3
Turks	2,7	2,8	2,7	2,7	2,6
Roemeens	1,2	1,4	1,6	1,8	1,8
Engels	1,2	1,3	1,2	1,2	1,3
Pools	1,3	1,4	1,3	1,4	1,2
Berbers	1,4	1,6	1,4	1,3	1,2
Andere talen	9,8	10,2	10,5	11,3	11,1
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

2.11 Borelingen naar de taal die de moeder spreekt met het kind - Vlaams Gewest (percentage)

Bron: *Mirage - registratiesysteem Kind en Gezin*

(1) Het gaat voor alle duidelijkheid om percentages t.o.v. de groep kinderen van wie de taal tussen moeder en kind geregistreerd kon worden. In 2020 ging het om 98,6% van de geboortepopulatie

Meertaligheid is een realiteit

STELLING 1

Kinderen die thuis een andere taal spreken dan Nederlands hebben later een taalachterstand

STELLING 1

Kinderen thuis en
andere taal dan
Nederlands en later een
taalachterstand

Meerwaarde:

- Recht
- Identiteitsontwikkeling
- Sociale aspect
- Schoolloopbaan, arbeidsmarkt
- Leermiddel voor 2de taal

.....

Cummins' (1986) ijsbergmodel
(<https://www.brusselvoltaal.be>)

STELLING 2

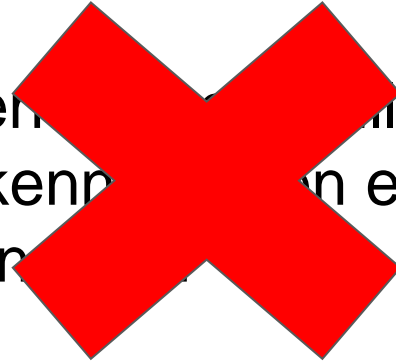

Kinderen die verschillende talen mixen kennen geen enkele van die talen goed

STELLING 2

Kinderen die verschillende talen
mixen kennen enkele van
die talen

- Talen door elkaar gebruiken is heel normaal.
- Normaal in proces meertalige taalontwikkeling
- Pas tussen leeftijd 2 à 4 jaar: kind maakt onderscheid
- Meertalige kinderen kennen in een taal soms minder woorden dan eentalige kinderen. Maar wanneer je beide talen optelt kennen meertalige kinderen ze vaak meer worden dan de eentalige leeftijdsgenoten
- Kinderen weten met wie ze welke taal het best spreken en/ of met wie ze kunnen mixen.

Meertaligheid is een troef

STELLING 3

OPOL (één ouder één taal) is een van de mogelijke strategieën om een kind meertalig op te voeden, maar zeker niet de enige.

STELLING 3

OPOL (één ouder één taal) is een van de mogelijke strategieën om een kind meertalig op te voeden, maar zeker niet de enige.

Er zijn verschillende mogelijke strategieën/keuzes om een kind meertalig op te voeden

Ouders kiezen zelf wat best past in hun situatie en bij hun wensen rekening houden met:

- basisprincipes van taalstimulering en meertalig opvoeden
- hun context en mogelijkheden

Voorbeelden van strategieën van meertalige opvoeding

Het gezin van Elsa en Edd: één ouder een taal (OPOL)

Elsa spreekt enkel Spaans met de kinderen, Eddie spreekt enkel Nederlands
Van bij de geboorte voeden ze hun kinderen tweetalig op

OPOL biedt de meeste kansen op harmonieuze meertalige opvoeding op voorwaarde dat: ouders de taal(en) spreken die ze goed kennen en die natuurlijk aanvoelt

Het gezin van Assia en Rachid: mixen

Assia en Rachid spreken twee talen door elkaar (Nederlands en Darja) met hun zoontje Ridouane.

Talen mixen is ook een manier om een kind meertalig op te voeden!

- Mixen van talen is een gangbare praktijk in meertalige families en heeft geen negatieve effecten op cognitieve ontwikkeling en conceptuele kennis kinderen (Bail, Morini, & Newman, 2015).
- Studies suggereren echter een (klein) negatief effect op taalspecifieke kennis met op lange termijn vooral negatieve effecten op de thuistaal (Byers-Heinlein, 2013; Place & Hoff, 2016).

Meertalige ouders hebben veel vragen,
maar:

- Dé meertalige ouder bestaat niet
- Dé juiste strategie bestaat niet
- Geen pasklaar antwoord
- Belang van wederzijdse dialoog:
*belangrijker dan wat je weet, is wat je
bereid bent om te vragen*

Omgaan met meertaligheid
is rekening houden met de
context

Omgaan met meertaligheid
kan je niet alleen

Samenwerken in een lokaal
Netwerk

STAPPENPLAN

Onderdeel van Toolkit voor
Bibliotheken van Iedereen Leest

Zet je op weg naar een integrale
werking rond meertalig opgroeien
binnen een **lokaal netwerk**.

Is tevens een **reflectie-instrument**
dat een proces in kaart brengt.

STAP 1: voorbereiding

De **lokale context** in kaart brengen van de lokale situatie (cijfers).

STAP 2: brainstorm

In kaart brengen op welke manieren je **al inspeelt op de meertalige context**, en ook specifiek gericht op de voorschoolse leeftijd.

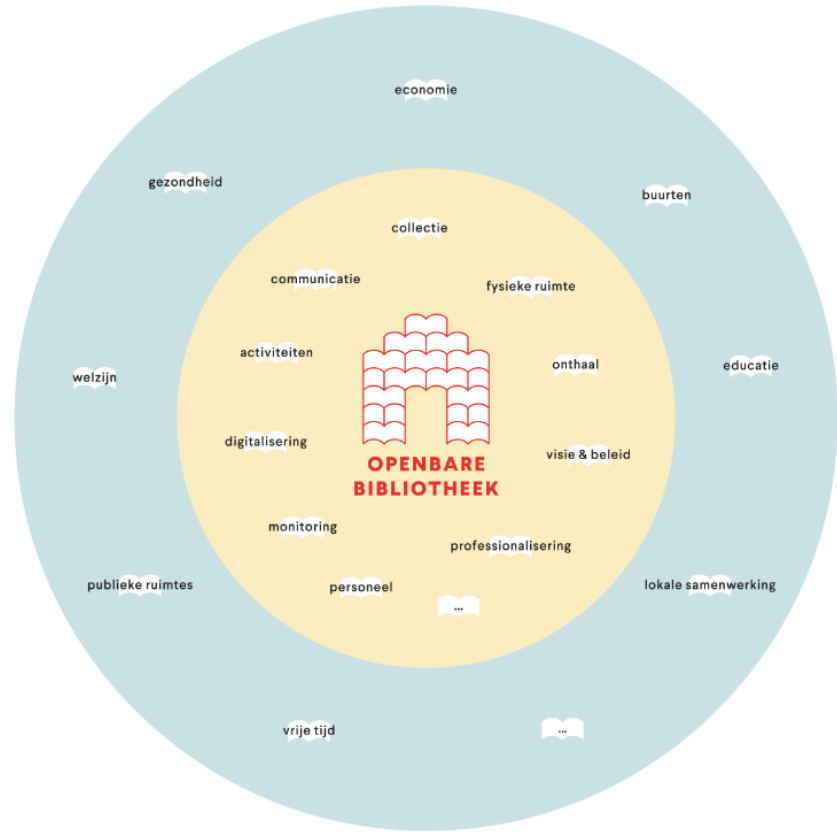
Daarnaast kunnen in een brainstorm **drempels en lokale noden of behoeften** gedetecteerd worden om te eindigen met een reeks **mogelijke acties** die je rond meertalig opgroeien wil ondernemen.

2.2. Intern:
Wat doen we al?
Wat doen we
nog niet?

2.1. Extern: Wat doen we al? Wat doen we nog niet?

2.3. Welke drempels zien we?

Wat als niet iedereen een positieve benadering op meertaligheid heeft?

Wat gebeurt er 'voor en na de deur'?

Wat als het talenbeleid van het management/beleid een drempel vormt?

2.4. Wat is de rol van de medewerkers?

Expert? Facilitator?
Organisator?

2.5. Lokale behoefte en noden?

Let op: dit is niet hetzelfde als de lokale context (stap 1). Het gaat om de noden en behoeften rond meertaligheid, kinderen en gezinnen.

2.6. Welke acties zijn nodig?

The sky is the limit!

traject
'De bibliotheek verbindt'
brainstorm

Welke acties zijn mogelijk?

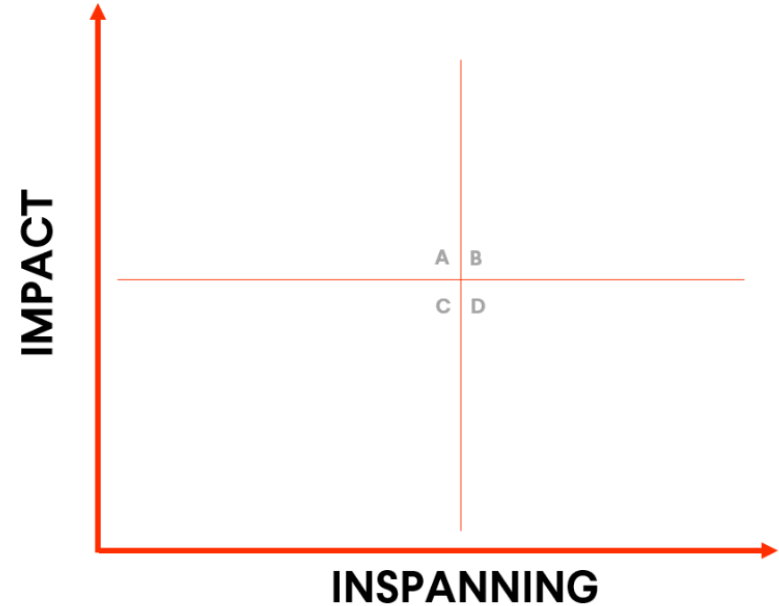
Korte of lange termijn?

<u>optimalisatie</u>	<u>out of the box</u>
<ul style="list-style-type: none">/ Collectie mentale jeugd uitbreiden/ Cursus "eenvoudig nederlands" voor iedereen/ Signalisatie/ inloopmoment "boekstart" gecombineerd met vormingen./ XIBO-scherm beter gebruiken voor promotie... ↳ in bib + huis van het kind/ grotere peutershoek/ Childcave	<ul style="list-style-type: none">/ wasmachine voor stoffen boekjes, etc.../ bovenlokale ondersteuning voor inrichtingen + medewerkers/ "Boekenautomaat" in sociale woonblokken./ filmnamiddagen op woensdag/ Signalisatie buitenkant bib herdenken/ visual designer/ tuinontwerper/ Buddies vanuit OIT voor nieuwkomers./ tentoonstellingen organiseren./ communities opzoeken./ Childcave ipv podium.

iedereenleest.

STAP 3: Prioriteiten

- A: lage inspanning, hoge impact
- B: hoge inspanning, hoge impact
- C: lage inspanning, lage impact
- D: hoge inspanning; lage impact

STAP 4: Plan van aanpak

OMSCHRIJF de actie.

Welke DOELGROEP beoog je met deze actie?

Welke COMPETENTIES en TOOLS heb je nodig?

Hoe ga je SAMENWERKEN?

STAP 5: Tijdslijn

Schematisch uitwerken
waarmee je aan de slag
gaat.

Ter illustratie een ingevulde tijdslijn met prioritaire acties

TOOLS

Kind & Gezin

iedereenleest.

 | vbjk
Vernieuwing in de
Basisvoorzieningen
voor Jonge Kinderen

Kind & Gezin

Opgroeien

Taal = taalontwikkeling, taalstimulering en meertaligheid

Een geheel!

- Als geheel verwerkt in de nieuwe inhoud en materialen
- Als geheel naar ouders gebruikt in de dienstverlening!

Leermodule 'Taal'

Doelstelling: kennis verwerven mbt 'taalstimulering en meertaligheid' voor professionals

Inhoud:

- Fasen van taalontwikkeling
- Strategieën van meertalig opvoeden
- Online en interactief – Kennisclips - Oefeningen

Voor wie? :

- Professionals gezinsondersteuning (partners in de Huizen van het Kind, inloopteams...)
- Professionals kinderopvang
- Professionals jeugdhulp (focus 0-3 jaar)

Timing: Januari 2021 voor externe partners

☰ Welkom!	○
☰ Visie en missie	○
☰ Algemene ontwikkeling	○
VISIE OP TAAL	
☰ Taalstimulering	○

Brochure 'Meertalig opvoeden'

Doelstelling: ondersteuning van gesprekken tussen ouders en professionals over meertalig opvoeden

Inhoud:

- De fasen van taalontwikkeling 0-3 jaar
- Tips en voorbeelden van (meertalige) taalstimulering
- Strategieën van meertalige opvoeding
- 6 gezinnen aan het woord
- Vragen en bezorgdheden over meertaligheid

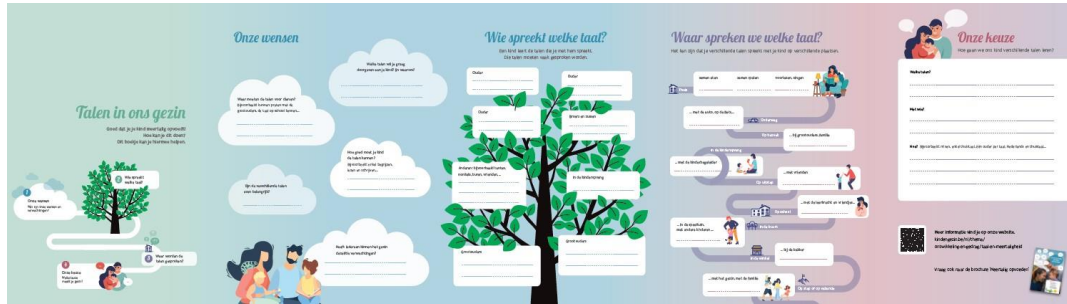

Kameleon-boekje

Doelstelling

Ouders ondersteunen om:

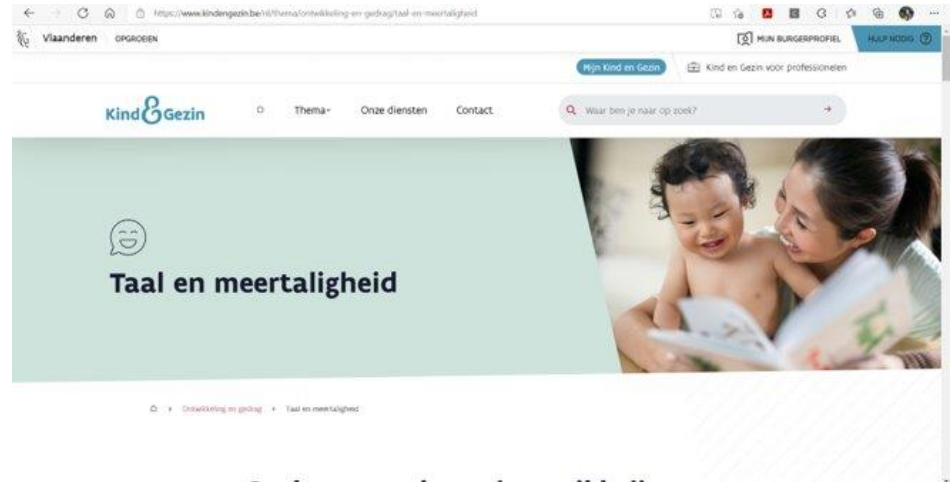
- Stil te staan bij hun wensen ikv meertalige opvoeding
- De talige situatie van hun omgeving in kaart te brengen
- Tot een concrete keuze/ strategie van meertalig opvoeden te komen

Timing: januari 2022

Vernieuwde inhoud op website Kind en Gezin

- Gelijkaardige inhoud als brochure en kameleonboekje
- Nieuwe wetenschappelijke inzichten over meertaligheid
- Video's en Podcast
- Verdiepende info, oa over mixen van talen

Timing: december 2021

LINK: [Taal en meertaligheid | Kind en Gezin](https://www.kindengezin.be/nl/thema/ontwikkeling-en-gedrag/taal-en-meertaligheid)

Themapagina 'taalstimulering en meertaligheid' op Expoo.be

Themapagina voor professionals

Inhoud:

- Taalverwerving in een taal of in verschillende talen: hoe werkt het?
- Taalstimulering bij meertalige opvoeding
- Strategieën voor meertalig opvoeden
- Mythes rond meertalig opvoeden
- Vragen en bezorgdheden over de taalontwikkeling

Timing: januari 2021

LINK: www.expoo.be/taalstimulering-en-meertaligheid

iedereenleest.

Leermodule Een meertalige bib voor baby's en peuters

Deze training biedt bibliothekenprofessionals de **achtergrondinformatie en praktijktips** om een werking rond meertaligheid en ouderbetrokkenheid uit te bouwen voor de voorschoolse leeftijd (0 tot 2,5 jaar), samen met lokale partners uit de voorschoolse voorzieningen.

Inhoud:

- Meertalig opgroeien
- Een werking rond meertalig opgroeien
- Meertalig leesaanbod
- Ouderbetrokkenheid
- Lokaal leesbevorderingsnetwerk

Voor wie? :

- Bibliotheekmedewerkers
- Leesbevorderingsprofessionals

Timing: testversie december 2021

Meertalig aanbod op Boekenzoeker

- Lijst met meertalige (NDL+andere taal) boeken op Boekenzoeker:

<https://www.boekenzoeker.be/meertalige-boeken>

Deze lijst is *work in progress* en wordt regelmatig aangevuld.

Praktijkvoorbeelden en vormingsaanbod

- Uitgeschreven praktijkvoorbeelden op website Iedereen Leest
- Uitgebreid aanbod van trainingen over verschillende methodieken, ingebed in het vormingsaanbod van Iedereen Leest en Boekstart

Timing: 2022

Reflectiewaaier

Omgaan met meertaligheid in de kinderopvang (0-3 jaar).

Tool voor ondersteuners

Coming soon ...

vbjk.be - thema meertaligheid

Vragen?

Vragen?

Wat was voor jou een eye-opener?

Wil je meer weten ...

iedereenleest.

simon.bequoye@iedereenleest.be
bart.denil@iedereenleest.be

Kind & Gezin

tine.rommens@opgroeien.be
federica.portaluri@opgroeien.be

 | **vbjk**
Vernieuwing in de
Basisvoorzieningen
voor Jonge Kinderen

Hester.hulpia@VBJK.be
Brecht.peleman@ugent.be